

Belgische en Nederlandse dierenartsen
zijn in de basis hetzelfde

‘Alleen de buitenkant is anders’

Professor **Sarne de Vlieghe*** schreef het opiniestuk ‘**Quo Vadis, dierenarts?**’ over trends en bedreigingen, kansen en oplossingen binnen het Vlaamse diergeneeskundige beroep. De uitdagingen voor de Vlaamse dierenarts zijn volgens hem groot. Staat de Nederlandse diergeneeskundige wereld voor dezelfde uitdagingen?

TEKST STELLA GEERLIGS | FOTO COLIJN VAN NOORT

U maakt zich geen zorgen over de kwaliteit van de opleiding diergeneeskunde, de onafhankelijke Orde (vergelijkbaar met richtlijnen CKRD) en de veterinaire handelingen. Wel maakt u zich zorgen over de gelatenheid onder Vlaamse dierenartsen. Waar komt deze gelatenheid vandaan?

De Vlieghe: “Bij de Vlaamse dierenartsen valt op dat zij heel hard werken. Daar is op zich niks mis mee, maar alleen hard werken is niet zo verstandig. Er blijven te weinig mensen over om na te denken over waar ons beroep ‘naartoe’

gaat. Daarnaast moeten we ook niet het belang van samenwerken en communicatie vergeten. Vlaanderen en Wallonië hebben een paar belangengroepen voor dierenartsen maar die zijn in de loop van jaren versnipperd geraakt. Hierdoor ontbreekt een goed overlegplatform. Om deze dierenartsen bij elkaar te brengen en aan één diergeneeskundig dossier te laten werken, is moeilijk. Vroeger was dit platform er wel, maar door persoonlijke vetes komt tegenwoordig een goede overlegstructuur maar niet tot stand. Het gaat te vaak over heel kleine, onnozele dingen. Dit gebrek aan gemeenschappelijke visie door gekibbel onder dierenartsen en dierenartsenorganisaties en daarbij een gebrek aan communicatie, maken het beroep tot een makkelijke prooi voor de overheid en belangenorganisaties. En hoe minder samenhang onder dierenartsen, hoe minder leden voor de verenigingen waardoor deze ook weer minder slagkracht hebben.”

*** Professor dr. Sarne De Vlieghe:**

- Veterinaire wetgeving, deontologie en praktijkmanagement – Universiteit Gent;
- Voorzitter van de Nederlandstalige Raad van de Orde der Dierenartsen en ondervoorzitter van de Hoge Raad van de Orde der Dierenartsen.

'ORDE DER DIERENARTSEN'

In België werd 'De Orde der Dierenartsen' in 1950 wettelijk vastgesteld. De voornaamste opdracht van deze Orde is het opstellen van de 'Code van de diergeneeskundige plichtenleer'. De Hoge Raad van de Orde is gelijkwaardig samengesteld uit Franstaligen en Nederlandstaligen, en zorgt voor het opstellen en actualiseren van de richtlijnen. Alle dierenartsen die het beroep willen uitoefenen moeten zich inschrijven.

In België werken dierenartsen al lange tijd volgens de richtlijnen van de Orde. De richtlijnen voor Nederlandse dierenartsen zijn nog volop in ontwikkeling. Is dat niet positief?

"In België werken dierenartsen inderdaad volgens de richtlijnen van de Orde der Dierenartsen, gebundeld in de zogenaamde 'Code der plichtenleer'. Deze Orde bestaat al 64 jaar. Iedere dierenarts die diergeneeskundige handelingen verricht moet, op enkele uitzonderingen na, lid zijn, 185 euro per jaar lidmaatschap betalen en verplicht zich daarmee aan de regels van de deontologie (plichtenleer).

Ook hier zie ik weer een groot verschil met Nederland, want wij Belgen 'pakken daar dan niet mee uit', in tegenstelling tot de Nederlanders. De perceptie van de Orde is in België ongeveer zo: 'Een bende oude mannen die het leuk vindt om collega's te straffen'. Er wordt dus heel negatief over gedacht, terwijl de Orde via de Code eigenlijk over een fantastisch instrument beschikt.

Het is typisch Belgisch om daar niet mee uit te pakken, en ook om er negatief over te doen. Wanneer je je als dierenarts zou uitspreken om de boodschap van de Orde te ondersteunen, dan word je meteen door anderen onderuit gehaald. Als concept is de Orde heel democratisch, terwijl men het hier als iets repressiefs ziet. Dat heeft ook weer te maken met zaken uit het verleden, er is geen vertrouwen."

Wat zijn de grote verschillen tussen Nederland en België?

"We hebben bijvoorbeeld geen overlegmodel en geen studiedienst, zoals wel het geval is bij de KNMvD, waar alle dossiers worden beheerd. Ook de continuïteit van het diergeneeskundig beroep op de langere termijn is niet goed georganiseerd. De verenigingen zijn klein, versnipperd en hebben te weinig middelen om echt iets te betekenen. We hebben daarnaast wel veel kleine lokale verenigingen; groepjes dierenartsen die

samenkomen voor nascholing, waar heel wat leeft.

Het ideaal voor België is één organisatie, zoals de KNMvD in Nederland, waar talenten en expertises ten behoeve van ons beroep worden verenigd. De huidige versnippering van Belgische dierenartsen en de verenigingen leidt tot geld-, tijd- en energieverpilling. En wanneer we ons niet verenigen, dan zal de overheid uiteindelijk voor ons gaan beslissen en worden wij dierenartsen de speelbal van besluiten die daar worden genomen. Vlaamse dierenartsen praten te weinig over hun expertise. Maar wanneer je je stem niet laat horen, dan word je ook vergeten."

U vindt dat de Vlaamse dierenarts zich te weinig laat horen, u spreekt zelfs van een oorverdovende stilte. Nergens hoor je bijvoorbeeld hét standpunt van de dierenarts rondom duurzaam gebruik van antimicrobiële middelen. Hoe komt dat?

"Nog een groot verschil tussen de Nederlandse en Belgische dierenartsen betreft inderdaad de communicatie. Communicatie, of eigenlijk het gebrek daaraan, is een groot probleem in België. De meeste dierenartsen werken keihard, maar door dat harde werken blijft er eigenlijk geen tijd meer over voor een mening, een visie. Of misschien hebben mensen wel een mening, maar komen daar dan niet voor uit. Dan draagt die mening ook nergens toe bij. Nederlanders zijn veel proactiever daarin: jullie verkondigen graag jullie mening en zijn communicatief heel sterk. Een mooi voorbeeld daarvan is het Uiergezondheidscentrum Nederland (UGCN)."

Het UGCN is in 2005 gestart als hét kenniscentrum voor uiergezondheid in Nederland. Doel van het centrum is bijdragen aan een duurzame melkproductie en uiergezondheid in Nederland door onafhankelijk onderzoek, implementatie van kennis, informatievoorziening en onderwijs.

"Nederland heeft van dit kenniscentrum geprofiteerd, het is toch een stuk uitstraling naar buiten toe. Ook internationaal gezien. Hier snapt men niet dat een dergelijk centrum op een bepaalde manier bijdraagt. Dat zit 'm in de aard van hoe wij zijn, en hoe jullie Nederlanders zijn. In België is het met de kleine budgetten en de vermoeiende werkweken van de rundveedierenartsen ook zeer moeilijk om zo iets te realiseren."

“Wat mij ook opvalt, in Nederland wordt in vacatureteksten gevraagd om een rundveedierenarts van 0,8 fte. Dat zou in België onmogelijk zijn. Men vraagt hier om een fulltime dierenarts, maar eigenlijk bedoelen ze 2,5 fte. Want dat is de realiteit voor een rundveepracticus: werkweken van tachtig uur. Misschien is een Vlaming pas gelukkig wanneer hij dag en nacht kan werken, dat kan natuurlijk ook.”

Kunnen dierenartsen er niet voor kiezen om minder te gaan werken?

“In de maanden maart, april en mei staan de Vlaamse rundveepractici constant klaar voor ‘het Belgisch Wit Blauw’, de Belgische dikbilkoeken. De gemiddelde practicus is dag en nacht in de weer met het uitvoeren van keizersnedes. Deze gang van zaken heeft natuurlijk een enorme impact. Misschien is dat het grote verschil met onze buurlanden? Zoals gezegd, dan blijft er geen tijd over om eens goed na te denken over hoe de zaken geregeld zijn of om eens nascholing te krijgen.”

Zijn er ook overeenkomsten?

“Naar buiten toe lijkt het Nederlandse model waarschijnlijk beter dan het is. Er zijn ook bij jullie nog veel problemen. Zo voel je dat zaken rondom antibioticaresistentie nog heel gevoelig liggen. Alles lijkt goed geregeld, mensen lijken het met elkaar eens te zijn, maar blijkbaar valt het bij de achterban toch anders dan gedacht. Het valt wel weer op hoe de Nederlandse dierenartsen de antibiotica-discussie naar zich toe proberen te trekken. Maar dat wil dus niet zeggen dat het achter de schermen allemaal goed loopt. Mijn gevoel zegt dat Nederlandse en Belgische dierenartsen in de basis hetzelfde zijn. We willen ook dezelfde dingen; we willen onze veterinaire handelingen beschermd zien en we willen respect.”

U somt in uw opiniestuk de uitdagingen voor de Vlaamse dierenartsen op: grote concurrentie binnen het beroep, verdeelde verenigingen, matige betaling van maatschappelijke taken, veel achterdocht, gelatenheid, Vlaanderen versus Wallonië. U schets een behoorlijk somber beeld.

“Ja, dat klopt, met pijn in het hart. Het heeft ook geen zin om dat te ontkennen, als individu heeft niemand daar schuld aan. Als te weinig mensen daarboven de zaken goed regelen, als er te weinig mensen zijn die durven denken en aan een ‘boom schudden’, dan kan er ook niets veranderen. Mensen die het wel hebben aangedurfd zijn uitgespuwd, maar dat kwam vooral omdat ze tien, twintig jaar voorop liepen. Sommige zaken zijn, naar ik hoor, op een botte manier gecommuniceerd. Deze communicatie heeft ook een opsplitsing van die groepen teweeg gebracht. Met als resultaat dat er nu een gebrek aan vertrouwen is.

In Nederland hebben jullie Ludo Hellebrekers (sinds 1 maart is hij als KNMvD-voorzitter opgevolgd door Dirk Willink), boegbeeld van een organisatie en een spreekbuis voor de dierenartsen. Deze man krijgt wel het vertrouwen om die rol te vervullen, om eenheid uit te stralen. Zo kan er ook op politiek niveau echt iets veranderen. Hier in België heerst veel wantrouwen. ‘Dat zal die persoon wel doen om zichzelf te promoten’, wordt er dan al snel gedacht. Hier is het moeilijker om mensen als groep iets te laten doen, om mensen samen te brengen.”

Waar gaat het beroep van de dierenarts naar toe?

“In België maken niet veel dierenartsen met een visie zich sterk voor de toekomst van ons beroep. Daar zijn ze te uitgeput voor. Maar begrijp me niet verkeerd, ik heb ongelooflijk veel respect voor de mensen die zo hard werken. Maar heel verstandig is het waarschijnlijk niet. Wanneer je zo oververmoeid bent, is het ook moeilijk te ordenen en oordelen. Een positief punt is wel dat de vertegenwoordigers van de Vlaamse dierenartsen begin maart een gesprek hebben gehad met onze minister-president Kris Peters. Deze bijeenkomst was vrij uitzonderlijk. Tijdens dit overleg werden twee visieteksten overhandigd: één met betrekking tot dierenwelzijn en één met betrekking tot de plethora (beperking van aantal diergeneeskundige studenten). We werken nu samen aan een betere overlegstructuur.” ●